

23/3/04

ΣΤΟΙΧΕΙΑΚΕΣ ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΕΣ - ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ

• ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΡΤΟΦΥΛΑΚΕΙΟΥ Η ΠΙΘΑΝΟΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ

• ΤΥΧΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ : ΠΙΘΑΝΟΤΙΚΑ ΘΑΝΟΜΑΤΑ ΜΕ ΕΚΒΑΣΕΙΣ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

• ΔΙΑΚΡΙΤΗ Τ.Μ., ΠΕΠΕΡΑΣΜΕΝΕΣ ΤΙΜΕΣ : Η $\tilde{X}$ ΠΑΙΡΝΕΙ ΜΙΑ ΑΠΟ Ν ΤΙΜΕΣ $\{x_1, x_2, \dots, x_N\}$ ΜΕ ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΕΣ $\pi_1, \pi_2, \dots, \pi_N$ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ.

• ΕΙΝΑΙ $\pi_i \geq 0$, $\sum_{i=1}^N \pi_i = 1$ ΔΗΛ. ΕΙΝΑΙ

• ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΠΕΚΤΗΝΕΤΑΙ ΣΕ ΤΜΑ ΔΙΑΚΡΙΤΕΣ ΑΛΛΑ ΜΕ ∞ ΤΙΜΕΣ, ΚΑΙ ΣΕ ΣΥΝΕΧΕΙΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ

• ΑΝΑΜΕΝΟΜΗ Η ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ Τ.Μ.: (EXPECTATION)
ΟΡΙΣΜΟΣ $E(\tilde{X}) = \sum_{i=1}^N \pi_i x_i$

• ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΑΝ $N < \infty$, ΠΑΝΤΑ ΤΟ $E(\tilde{X})$ ΟΡΙΖΕΤΑΙ ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΑΛΛΑ ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η $E(\tilde{X})$ ΑΝ Η $\tilde{X}$ ΠΑΙΡΝΕΙ ΤΙΜΕΣ $\{2, 4, 8, 16, \dots\}$

ΜΕ ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΕΣ $1/2, 1/4, 1/8, 1/16, \dots$ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ;

• ΕΙΝΑΙ Η ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΑΛΑ ΟΡΙΣΜΕΝΗ;
(ΝΑΙ! $\pi_i > 0$ ΚΑΙ $\sum_{i=1}^{\infty} \pi_i = 1$)

• ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΤΙΜΗ ΤΗΣ $E(\tilde{X})$;

ΙΔΙΟΤΗΣ 1

• ΠΡΟΦΑΝΟΣ ΑΝ $\tilde{Y} = a \tilde{X}$, a ΕΣΤΑΘΕΡΑ
ΤΟΤΕ $E(\tilde{Y}) = \sum_{i=1}^N y_i \pi_i = \sum_{i=1}^N a x_i \pi_i = a \sum_{i=1}^N \pi_i x_i = a E(\tilde{X})$

ΕΣΤΟ $\tilde{X}$ ΑΝΗΤ Τ.Μ. ΠΟΥ ΠΑΙΡΝΕΙ ΤΙΜΕΣ $x_1, \dots, x_M$

ΕΣΤΟ $P(\tilde{X} = x_i, \tilde{Y} = y_j) = \pi_{ij}$, Η ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΑ ΝΑ ΠΑΡΕΧΗ Η $\tilde{X}$ ΤΙΜΗ x_i , ΚΑΙ Η $\tilde{Y}$ ΤΗΝ ΤΙΜΗ y_j

ΠΡΟΦΑΝΟΥΣ $\sum_{i=1}^N \sum_{j=1}^M \pi_{ij} = 1$

$$p_i = P(\tilde{X} = x_i) = \sum_{j=1}^M \pi_{ij}$$

$$p_j = P(\tilde{Y} = y_j) = \sum_{i=1}^N \pi_{ij}$$

ΠΑΡΟΤΗ 2 $E(\tilde{X} + \tilde{Y}) = E(\tilde{X}) + E(\tilde{Y})$

ΑΠΟΔΕΥΞΗ

$$E(\tilde{X} + \tilde{Y}) = \sum_{i=1}^N \sum_{j=1}^M (x_i + y_j) \pi_{ij}$$

(Η ΠΑΡΑΠΛΟΥ ΕΧΕΙΝ ΕΙΝΑΙ ΕΥΔΟΧΗ ΑΛΛΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ $E(\tilde{X} + \tilde{Y})$ ΤΗΝ ΔΕΧΟΜΑΣΤΕ ΟΜΩΣ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΔΕΥΞΗ...)

$$= \sum_{i=1}^N \sum_{j=1}^M x_i \pi_{ij} + \sum_{j=1}^M \sum_{i=1}^N y_j \pi_{ij}$$

$$= \sum_{i=1}^N x_i \sum_{j=1}^M \pi_{ij} + \sum_{j=1}^M y_j \sum_{i=1}^N \pi_{ij}$$

$$= \sum_{i=1}^N x_i p_i + \sum_{j=1}^M y_j p_j$$

$$= E(\tilde{X}) + E(\tilde{Y})$$

ΠΡΟΣΟΧΗ Η ΕΧΕΙΝ ΔΕΧΤΕΙ ΧΩΡΙΣ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΙΑΣ "Η ΑΛΛΕΣ !!

ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ $Var(\tilde{X}) \equiv E\{(X^{\sim} - E(X^{\sim}))^2\}$

ΘΑ ΓΡΑΦΟΥΜΕ ΚΑΙ $\bar{X}$ ΑΝΤΙ ΓΙΑ $E(X^{\sim})$

ΙΣΧΥΕΙ $Var(\tilde{X}) = E(\tilde{X}^2) - \bar{X}^2$

- ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ (α) $Var(\tilde{X} + c) = Var(\tilde{X})$
- (β) $Var(a\tilde{X}) = a^2 Var(\tilde{X})$

ΓΙΑΤΙ ΙΣΧΥΟΥΝ; (α) $Var(\tilde{X} + c) = E\{(X^{\sim} + c - E(X^{\sim} + c))^2\} = E\{(X^{\sim} - \bar{X})^2\} = Var \tilde{X}$

(β) Εύκολο.

ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ ΟΡΙΖΙΤΑΙ ΩΣ Η ΘΕΤΙΚΗ ΤΕΤΡ. ΡΙΖΑ ΤΗΣ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗΣ, $\sigma = +\sqrt{Var(\tilde{X})}$

ΕΤΣΙ ΑΝ $\tilde{Y} = a\tilde{X}$ $\sigma_y = |a|\sigma_x$
 ΚΑΙ ΟΧΙ $\sigma_y = a\sigma_x$ (ΙΣΧΥΕΙ ΑΝ $a > 0$)

26/3/04

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΑΛΛΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΑ

- ΕΣΤΟ ΔΥΟ ΠΕΡ. ΣΤΟΙΧΕΙΑ
- ΒΕΒΑΙΟ ΜΕ ΑΠΟΔΟΣΗ r
- ΑΒΕΒΑΙΟ ΜΕ ΑΠΟΔΟΣΗ $\tilde{R}$ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ $\bar{R}$ ΚΑΙ $\sigma^2 = Var(\tilde{R})$

• Τοποθετική στο βεβαίο μερίδιό w του κεφαλαίου, $1-w$ στο αβεβαίο, w εαμυόρο.

- ΑΝ $0 < w < 1$ τοποθετική και στα δύο με
- ΑΝ $w > 1$ αποκτική ποσότητα του αβεβαίου
- ΑΝ $w < 0$ δανεισμός και τοποθετική στο αβεβαίο $1-w > 1$

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ

$$\tilde{R}_p = w r + (1-w) \tilde{R}$$

$$E(\tilde{R}_p) = \bar{R}_p = w r + (1-w) \bar{R}$$

$$Var(\tilde{R}_p) = \sigma_p^2 = (1-w)^2 \sigma^2$$

και $\sigma_p = |1-w| \cdot \sigma$

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΩΣ ΠΑΡΕ W

AN $w < 1$ $\sigma_p = (1-w) \sigma$
και $\bar{R}_p = w r + (1-w) \bar{R}$

AND THEN $w = 1 - \sigma_p / \sigma$ ΑΝΤΙΤΕΛΟΣ ΕΤΗΝ 2^η

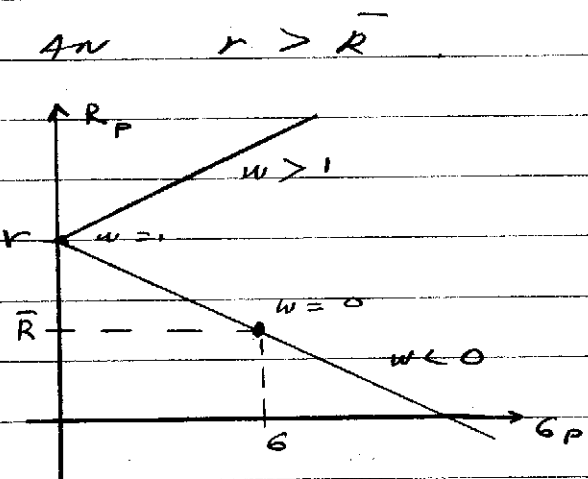
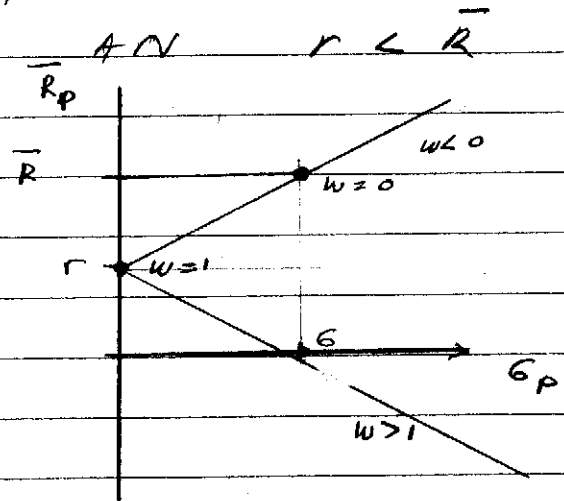
$$\bar{R}_p = r + \sigma_p \cdot \frac{\bar{R} - r}{\sigma}$$

AN $w > 1$ $\sigma_p = (w-1) \sigma \Rightarrow w = 1 + \frac{\sigma_p}{\sigma}$

και ΑΝΤΙΚΑΒΙΣΤΗΝΤΑΙ ΕΤΗΝ $\bar{R}_p = \dots$ ΕΧΟΥΜΕ

$$\bar{R}_p = r - \sigma_p \cdot \frac{\bar{R} - r}{\sigma}$$

ΔΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ :

- οι πανε ημικυβικές είναι προτιμότερες για τον επενδυτή σε περίπτωση που ο κίνδυνος μετράται από την τυχική απόκλιση!

- Στο 1° διαγράμμα απόδοσης πανε από $\bar{R}$ επιτυγχάνονται με δανεισμό και τοποθέτηση στο αβέβαιο

παράδειγμα • με $r = 5\%$ $\bar{R} = 8\%$ $G = 20\%$
 θέλουμε να σχηματίσουμε χαρτοφυλάκιο με απόδοση (αναμενόμενη) άνω του 10% και τον ελάχιστο κίνδυνο. Πώς το χαρτοφυλάκιο; ποια η τυχική απόκλιση;

στο 1° διαγράμμα (εφόσον $\bar{R} = 8\% > r = 5\%$) ίσχυει

$$\bar{R}_p = r + G_p \frac{\bar{R} - r}{G} \quad \text{άρα} \quad G_p = \frac{\bar{R}_p - r}{\bar{R} - r} G$$

ή $G_p = \frac{10 - 5}{8 - 5} \cdot 20\% = \frac{5}{3} \cdot 20\% = 33\frac{1}{3}\%$

και $w = 1 - \frac{G_p}{G} = 1 - \frac{100/3}{20} = -\frac{2}{3}$

δηλαδή είναι $\bar{R}_p = -\frac{2}{3} 5\% + (1 + \frac{2}{3}) 8\% = 10\%$

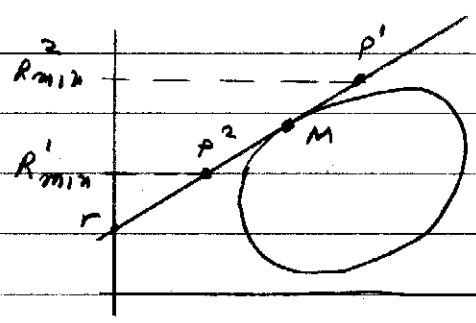
- για ερώτηση αν $\bar{R} = 3\%$

εφόσον $\bar{R} < r$ χρησιμοποιούμε το 2° διαγράμμα

$$10\% = 5\% - G_p \frac{3 - 5}{20} \quad \text{ή} \quad G_p = 50\%$$

ένο $w = 1 + \frac{G_p}{G} = 1 + \frac{50}{20} = 3,5$ τοποθετήσε και ανοικτή πύληση $1 - w = -2,5$ τη αβέβαιο.

• ΤΟΤΕ ΟΙ ΔΥΟ ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΘΑ ΔΙΑΧΩΡΙΣΟΥΝ ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΑΒΕΒΑΙΩΝ Μ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΕΒΑΙΟΥ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΟΥ ! Ο ΠΡΩΤΟΣ ΘΑ ΕΧΕΙ (ΣΤΟ ΣΧΗΜΑ) $\omega_1 > 0$ ΕΝΩ Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ $\omega_2 < 0$

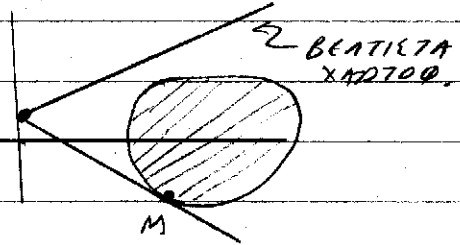
• ΑΝ ΟΑΟΙ ΟΙ ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΕΧΟΥΝ ΤΗΝ ΙΑΙΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΙΠΟΗΡΩΦΟΡΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΙΔΙΟ ΜΕΤΡΟ ΚΙΝΔΥΝΟΥ, ΘΑ ΕΠΕΝΔΥΣΟΥΣΙ ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ ΑΒΕΒΑΙΩΝ, ΤΟ Μ.

• ΑΝ ΠΑΛΙ ΟΙ ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΣΥΝΑΜΜΑΣΘΕΜΕΝΩΝ, ΤΟ Μ ΔΕΝ ΜΠΟΡΗ ΠΑΡΑ ΝΑ ΕΧΕΙ ΜΕΡΙΔΙΑ ΤΩΝ ΤΙΤΩΝ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΑ ΜΕΡΙΔΙΑ ΤΩΝ ΤΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

• ΟΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΥΤΕΣ ΟΦΕΙΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟΝ SHARPE ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ Η ΒΑΣΗ ΤΟΥ CAPM - CAPITAL ASSET PRICING MODEL.

• ΤΑ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΔΕΝ ΙΣΧΥΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΚΘΙΜΗ Η ΑΝΘΙΕΤΗ ΡΟΛΗΣΗ

ΚΑΘΩΣ ΤΟΤΕ ΘΛΟΙΘΑ ΕΠΙΘΥΜΟΥΣΑΝ ΝΑ ΠΡΟΛΗΣΟΥΝ ΤΟ Μ !

ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΑ ΠΟΛΛΩΝ ΠΕΡΙΘΥΣΙΑΚΩΝ
ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

- ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΙΔΙΟΤΗΤΩΝ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗΣ:
ΕΙΝΑΙ $\text{Var}(a\tilde{X} + \beta\tilde{Y}) =$

$$\begin{aligned} & E\left\{ \left[a(\tilde{X} - \bar{X}) + \beta(\tilde{Y} - \bar{Y}) \right]^2 \right\} = \\ & = E\left\{ a^2(\tilde{X} - \bar{X})^2 + \beta^2(\tilde{Y} - \bar{Y})^2 + 2\alpha\beta(\tilde{X} - \bar{X})(\tilde{Y} - \bar{Y}) \right\} \\ & = a^2 \text{Var}(\tilde{X}) + \beta^2 \text{Var}(\tilde{Y}) + 2\alpha\beta \text{Cov}(\tilde{X}, \tilde{Y}) \end{aligned}$$

ΟΠΟΥ $\text{Cov}(\tilde{X}, \tilde{Y}) = E\left\{ (\tilde{X} - \bar{X})(\tilde{Y} - \bar{Y}) \right\} = \text{Cov}(\tilde{Y}, \tilde{X})$

- ΦΥΣΙΚΑ $\text{Cov}(\tilde{X}, \tilde{X}) = \text{Var}(\tilde{X})$ (ΓΙΑΤΙ;)

- ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΑΝΙΣΩΡΑΣ:

$$\text{Var}(a\tilde{X} + \beta\tilde{Y}) = (a, \beta) C_{X,Y} \begin{pmatrix} a \\ \beta \end{pmatrix}$$

ΟΠΟΥ $C_{X,Y} = \begin{bmatrix} \text{Cov}(\tilde{X}, \tilde{X}) & \text{Cov}(\tilde{X}, \tilde{Y}) \\ \text{Cov}(\tilde{Y}, \tilde{X}) & \text{Cov}(\tilde{Y}, \tilde{Y}) \end{bmatrix}$

- ΓΕΝΙΚΑ $\text{Var}\left(\sum_{i=1}^N a_i \tilde{X}_i\right) = (a_1, \dots, a_N) C_{X_1, \dots, X_N} \begin{pmatrix} a_1 \\ \vdots \\ a_N \end{pmatrix}$

$C_{X_1, \dots, X_N}$: $N \times N$ ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

$$\left\{ C_{X_i, X_j} \right\}_{i,j} = \text{Cov}(\tilde{X}_i, \tilde{X}_j)$$

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Ο ΠΙΝΑΚΑΣ $C_{X_1, \dots, X_N}$ ΕΙΝΑΙ ΘΕΤΙΚΑ
ΗΜΙΟΡΙΣΜΕΝΟΣ. (ΓΙΑΤΙ;)